

André Henry

Ett motstånd mot privatiseringen av den offentliga sektorn

Det är naturligtvis inte bara i Sverige som det genom åren förts en debatt om vad som borde göras för att förbättra löntagarnas villkor. Debatten om vilka krav och hur man bör förvara sig går höga även i fackliga led i Belgien.

Man har haft två stora strider för inte så länge sedan. Nerläggningen av bilfabriken Renault i Vilvoorde, då 3000 sparkades. Och nerskärningen av arbetsstyrkan på stålverket Forge de Clabecq. Renaultfabriken ockuperades i ett halvår. Striden på stålverket höll på i två år. Bägge striderna förlorades trots att, till exempel, 80 000 arbetare gick ut på gatorna.

Artikeln här är skriven av André Henry, som var strejkledaren vid en annan kamp på 1970-talet. Då var det mot rationaliseringsplanerna i glasindustrin. Den striden vann arbetarna. Man vann inte bara den sju veckor långa strejken 1974 vid Glaverbel-Gilly utan även mindre strejker ända fram till 1980-talet, innan det multinationella storbolaget BSN insåg att det kostar för mycket att köra över ett fack med ett stridbart arbetarkollektiv bakom sig.*

Sen den nuvarande kapitalistiska krisens början – för tjugofem år sedan – har den fackliga medvetenheten oavbrutet gått akterut. Men reträtten har ändå inte lett till något allvarligt nederlag – ännu. Arbetarna är fortfarande i stånd att kämpa för sig, såsom strejken vid Carnoy i Gent visade nyligen. (Se Internationalen nr 36, 39, och 40. ö.a.)

Varför det gått bakåt för oss beror på att fackföreningsrörelsen har övergett sitt anti-kapitalistiska program. Även det socialdemokratiska partiet, som säger sig företräda arbetarna, bär på ett stort ansvar för dagens tillstånd. De ökade skatter som de ropat på i alla de tonarter har de använt till rationaliseringar och till att avskeda arbetare. Pengarna har inte använts till att flytta fram de anti-kapitalistiska kraven som finns i 1954 och -56 års 7 (ännu gällande) LO-kongressbeslut. Nationalisering av energisektorn (el, gas...), bankväsendet osv.

Vi saknar all social jämvikt i samhället av idag. Hundratusentals löntagare har förlorat sin utkomst. Se till exempel på stålindustrin runt staden Charleroi. 1970 fanns där 15 000 jobb, nu knappt 3000. Idag gör vi tvärtemot vad nationaliseringar innebär: den offentliga sektorn privatiseras. Då vi förut – i ett LO under ordförandeskap av George Debunne – stred för arbetarnas kontroll över produktionen, sitter vi nu och undertecknar visstidskontrakt, där en del kontrakt bara räcker en vecka.

Vad är att göra

Samförståndspolitiken har lett till att fackförbunden hjälper borgerligheten och kapitalet att lösa den kris de själva har förorsakat. Vill vi ha stridbara fack på nytt då måste vi sätta stopp för underdånigheten och klassunderkastelsen. Fackförbunden måste slå tillbaka, annars leder de löntagarna till fullständig uppgivenhet och blir själva orsaken till fackens död.

Hur ska vi då återfå anti-kapitalistiskt stridbara fackföreningar? Ja, det är ingen konst att räkna upp ett antal lämpliga krav, men vi måste tyvärr räkna med att kraftförhållandet har förskjutits till vår nackdel.

Det tycks mig att det vi bör kunna samlas kring, är en strid mot de tillfälliga och tidsbegränsade jobben. Och det är oundvikligt att göra så, om vi på nytt ska kunna skapa en facklig enhet på arbetsplatserna. Vi måste kämpa för att få bort uthyrningfirmorna (Manpower etc). För de är de riktiga människohandlarna. Bemanningsföretagen lever på det elände arbetslösheten har skapat och de göder sig på de arbetslösa. Löntagare som hyr ut sin arbetskraft till dem är de mest utsugna av oss.

Tillfälligt anställda har små chanser att uppleva någon arbetsglädje eller låta sitt yrkeskunnande komma till heders. För de vet inte om de efter en vecka eller en månad måste teckna ett nytt arbetskontrakt – eller inte. I fackliga val saknar de rösträtt.

De har än mindre någon status i samhället. De får inget banklån till en bostad. De är piskade att arbeta, men utan att kunna försvara sig. Istället utsätts de för orättfärdigheter och en social nerklassning.

Vad får de ut av facket? På arbetsplatsen känner de sig – med rätta – lika vilsna som flyktingarna gör det i EU-fästningen. De sitter i samma sits som de dokumentlösa flyktingarna. Visstidsanställda är vår sociallagstiftnings illegala. Och den fast anställde arbetaren misstror dem. Han/hon fruktar att de ska ta jobbet ifrån honom/henne, för arbetsledningen försöker på allt sätt utså en misstänksamhet.

För facket är situationen en back om foten, sjukdomstillståndet är allvarligt eftersom solidariteten och arbetarenheten börjar svikta. Gör vi inget då kommer denna varböld att slå över i kallbrand och till ett ödesdigert slut för en facklig rörelse överhuvudtaget.

Vi har således ett skäl till för att slåss mot arbetslösheten med att kräva arbetstidsförkortning och nyanställningar. Och för att driva kraven på de anställdas kontroll över arbetstakten, anställningarna och produktiviteten inklusive en full insyn i företagens bokhållning.

1974-75 krävde vi nationalisering av företaget Glaverbel i enlighet med programmet för strukturreformer från LO-kongresserna 1954-56. Man kan naturligtvis fråga sig om dylika krav är aktuella idag ens i Belgien. Visserligen är nationaliseringar oundgängliga övergångs krav på vägen till ett självstyrt socialistiskt samhälle. Men vi måste inse realiteten, att idag är arbetarklassen inte beredd att slåss för det målet. Dessutom har globaliseringen och nationalstatens försvagning gjort en sådan strid svårare. Utvecklingen i ett antal sektorer/branscher går visserligen mot att arbetarnas behov krävde en 'nationalisering' på europeisk nivå. Men det är omöjligt att sätta en 'europeisk nationalisering' som mål, eftersom det inte finns någon europeisk stat eller regering.

Vill vi på nytt skapa en facklig stridbarhet då måste ta i beräkning de kraftförhållanden som råder. Det är därför vi bör samla arbetarklassen och arbetarrörelsen kring krav, som ger dem en kraft som tränger igenom missmodet och det ständiga retirerandet. Ett motstånd mot privatiseringen av den offentliga sektorn är denna minsta gemensamma nämnare. För är inte arbetarklassen i stånd att ta strid för det, då är den i än sämre kondition att ta strid för nationaliseringar.

Krav som aktualiseras är; arbetarnas rätt till kontroll över arbetsvillkoren, anställningsreglerna och arbetstakten. Dessa krav är en av de viktigaste hävstänger vi har som lönearbetare, för att på nytt finna vägen till de anti-kapitalistiska kraven.

Översättning och inledning av *Per-Erik Wentus*

* Kampen vid Glaverbel-Gilly finns beskriven i: Jaak Brepoels. *Wat zoudt gij zonder 't werfolk zijn? Anderhalve eeuw arbeidersstreid in Belgie*. Deel 2: 1967-1980. Leuven: Kritak, 1981. sid 127-133. Eller se vad strejkledaren själv säger om revolutionär facklig strategi och taktik. André Henry. *Strijdsyndakalisme en revolutionaire partij*. Gent: Fonds Leon Lesoil, 1977.